

ՀԱՅ ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՆԵՐԴՐՈՒՄԸ ՀԱՅՐԵՆԻՔՈՒՄ ԿՐԹԱԿԱՆ ՈՒՈՐՏԻ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՄ

Արարատ Վարդանյան, Էդիկ Սինապյան

Բանալի բառեր՝ Հայ կրթական հիմնարկություն, բարեգործություն, Հայաստանի Հանրապետություն, Արցախի Հանրապետություն, դպրոցների կառուցում և վերանորոգում, ուսուցիչների վերապատրաստում, կրթաթոշակի ծրագիր, ասմունքի համահայկական փառատուն:

Հայ կրթական հիմնարկությունը (ՀԿՀ, անգլերեն՝ *Armenian Educational Foundation*) հիմնվել է 1950 թվականին Լոս Անջելեսում՝ ԱՄՆ-ի և սփյուռքիայլ գաղութների հայկական դպրոցներին և ուսանողներին նյութական օգնություն ցույց տալու, հայկական դպրոցների ստեղծմանն օժանդակելու, հայագիտական կազմակերպություններին աջակցելու, կրթության համար հատկացված կտակները գործադրելու նպատակով: Հիմնադիրներն են՝ ամերիկահայ համայնքի ներկայացուցիչներ Արշակ Տիգրանյանը՝ Հերի Քարեյանը, Բեն Ղազարյանը, Մարդ Փիլոյանը, Ալեք Փիլիպոսը, Արպակսատ Սեդրակյանը[1]: ՀԿՀ-ն գտնվում է ԱՄՆ Կալիֆորնիա նահանգի Գլենդել քաղաքում:

ՀԿՀ նյութական աղբյուրներն են նվիրատվությունները՝ կտակված ժառանգությունները, ավանդները և անդամավճարները: Հիմնարկությանը պատկանող դրամազույսի մեծ մասը գոյացել է կտակների և ավանդների ձևով մնայուն նվիրատվություններից, ինչպես նաև պարզ նվիրատվություններից: Այս ամենը հնարավորություն են ընձեռել ՀԿՀ-ին կազմակերպելու սփյուռքահայ երիտասարդության կրթության, ինչպես նաև հայկական դպրոցներին նյութական օժանդակություն տրամադրելու գործը:

Սփյուռքահայ երիտասարդության ազգային ինքնության պահպանման, հայեցի կրթության և դաստիարակման նպատակով ՀԿՀ-ն կառուցել և աշխարհի տարբեր երկրներում նյութական օժանդակություն է տրամադրել հայկական բազմաթիվ ամենօրյա վարժարանների: Հիմնարկության կառուցած առաջին երկու դպրոցներն են՝ «Լևոն և Սոֆյա Հակոբյան» հայկական վարժարանը Աթենքում (Հունաստան) և «Լևոն և Սոֆյա Հակոբյան» քոլեջը Բուրջ Համուդում (Լիբանան): Հիմնարկությունը նաև մասնակցություն է ունեցել Կալիֆորնիայում առաջին երկու հայկական ամենօրյա դպրոցների հիմնադրության և կառուցման աշխատանքներում, դրանք են՝ Սրբոց Նահատակաց Ֆերրահյան տարրական և միջնակարգ վարժարանը և Մեսրոպյան վարժարանը[2]:

Տարիների ընթացքում ՀԿՀ-ի կողմից օժանդակություն ստացած ամենօրյա վարժարաններից և նախակրթարաններից են՝

- Ռոզ և Ալեք Փիլիպոս հայկական վարժարան - Հոլիվուդ, Կալիֆորնիա,
- Վահան և Անուշ Շամյան հայկական վարժարան - Գլենդել, Կալիֆորնիա,
- Արի Կիրակոս Սինապյան հայկական վարժարան - Սանթա Աննա-Կալիֆորնիա,
- Ամերիկահայ միջազգային քոլեջ - Լա Վերն, Կալիֆորնիա,
- Հայկական համայնքային վարժարան - Ֆրեզնո, Կալիֆորնիա,

* Հոդվածն ընդունվել է 07.05.21:

Հոդվածը տպագրության է երաշխավորել պ.գ.թ., դրոցենտ Հ.Սխոյանը: 14.05.21:

Հետազոտությունը իրականացվել է ԱՀ կառավարության կողմից ֆինանսավորվող ԱՀ գիտական կենտրոնում անցկացվող «Արցախ-Սփյուռք առնչությունները 20-րդ դարավերջին և 21-րդ դարի սկզբին» գիտական թեմայի շրջանակներում/ ծածկագիր SCS19AA

ՄԵՏՐՈՊ ՄԱՇՏՈՑ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԼՐԱՏՈՒ 2021

- Քրուզյան - Ջաքարյան Վասպուրական հայկական վարժարան - Սան Ֆրանսիսկո, Կալիֆորնիա,
- Շարլոթ և էլիզ Մերտինյան վարժարան - Շերմըն Օաքս, Կալիֆորնիա,
- Արշակ Տիգրանյան հայկական վարժարան - Լոս Անջելես, Կալիֆորնիա,
- Հայ քույրերի վարժարան - Ֆիլադելֆիա, Փենսիլվանիա,
- Ս. Սահակ և Ս. Մեսրոպ հայկական վարժարան - Փրովիդենս, Ռոդ Այլենդ,
- Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ հայկական վարժարան - Վուդսայդ, Նյու Յորք,
- Ս. Ստեփանոս ամենօրյա վարժարան - Վաթըրթաուն, Մասաչուսեթս,
- Ս. Հակոբ հայկական ամենօրյա վարժարան - Մոնթբեալ, Կանադա,
- Քոլոլյան-Բաբայան հայկական վարժարան - Օնթարիո, Կանադա,
- Ս.Խաչ հայկական ամենօրյա վարժարան - Օնթարիո, Կանադա,
- Նշան Փալանջյան ձեռնարան - Բեյրութ, Լիբանան,
- Գալուստ Կյուլպենկյան երկրորդական վարժարան - Անձար, Լիբանան[3]:

Հիմնարկության նպատակներն իրագործելու համար ստեղծված «Սոֆիա Հակոբյան» հիմնադրամը հովանավորել են Բերկլիի և Լոս Անջելեսի համալսարանների հայագիտական ամբիոնները[4]:

Հայ կրթական հիմնարկությունը Հայաստանում սկսել է գործել 1988-ի Սպիտակի աղետալի երկրաշարժից հետո: 1994-ին բացվեց ՀԿՀ-ի մասնաճյուղը Երևանում: Նրա գործունեության հիմնական ուղղություններից էր հայրենիքում կրթական ծրագրերի միջոցով երեխաների կրթության գործի կազմակերպումն ու ուսման նպաստավոր պայմանների ստեղծումը, դպրոցների կառուցումը և վերանորոգումը: ՀԿՀ-ի առաջին խոշոր ձեռնարկումը Շիրակի մարզի Կրաշեն գյուղի տարրական դպրոցի և մանկապարտեզի վերակառուցումն էր: Սավի և Ռալֆ Թուֆենքյանների նվիրատվությամբ վերակառուցվեցին նաև Գյումրու հմ.5 և Ռիչարդ Թուֆենքյան դպրոցը[5]:

Հետագա տարիներին ՀԿՀ մասնաճյուղի միջոցով Հայաստանում վերանորոգվել և կառուցվել են տասնյակ դպրոցներ (տե՛ս աղյուսակը):

Հայ կրթական հիմնարկության կողմից ՀՀ-ում և օրոգված և կառուցված դպրոցներ [6]

Ք. ԵՐԵՎԱՆ		46	գ. Աքրիի
1	Վ Սարոյանի անվ.	47	գ. Աթան
2	Մ. Իշխանի անվ.	48	գ. Քարինջ
3	Եր. պետ. կոնս., դահլիճ.	49	գ. Մարց
ԱՐԱԳԱԾՈՏՆԻ ՄԱՐԶ		50	գ. Ահնիձոր
4	գ. Փարպի	51	գ. Հազվի
5	գ. Արագած		ԿՐՏԱՅՔԻ ՄԱՐԶ
6	գ. Օրգով	52	գ. Բջնի
7	գ. Մուղնի	53	գ. Գառնի հ.1
ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶ		54	գ. Գողթ
8	գ. Վեր. Արտաշատ	55	գ. Պռոշյան
9	գ. Բերդիկ		ՇԻՐԱԿԻ ՄԱՐԶ

ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՇՏՈՑ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԼՐԱՏՈՒ 2021

10	գ. Պ. Սևակ	56	գ. Կրաշեն
11	գ. Սուրենապան	57	ք. Գյումրի Ռ. Թուֆ.
12	գ. Խոր Վիրապ	58	ք. Գյումրի հ. 41
ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶ		59	գ. Սարատակ
13	գ. Նոր Արտագերս	60	գ. Աղին
14	գ. Տավորիկ	ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶ	
15	Վաղարշապատ հ.12	61	ք. Գորիս ուս. դպր.
16	Վաղարշապատ հ.9	62	գ. Կարճևան
17	գ. Արաքս	63	գ. Ծավ
ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶ		64	գ. Վաչագան
18	գ. Այրք	65	գ. Աղվանի
19	գ. Ակունք	66	գ. Նորաշենիկ
20	գ. Աստղածոր	ՎԱՅՈՑ ԶՈՐԻ ՄԱՐԶ	
21	գ. Անտառամեջ	67	գ. Արենի
22	գ. Արծվանիստ	68	գ. Մարտիրոս
23	գ. Գեղաքար	69	գ. Փոռ
24	գ. Նորատուս հ.1	70	գ. Եղեգիս
25	գ. Լուսակունք	71	գ. Արին
26	գ. Վարդենիկ Ռ.Հ	72	գ. Մոզրով
27	ք. Սևան հ.1	ՏԱՎՈՒՇԻ ՄԱՐԶ	
28	գ. Սարուխան	73	գ. Իծաքար
ԼՈՌԻ ՄԱՐԶ		74	գ. Լուսահովիտ
29	գ. Քարածոր	75	գ. Նորաշեն
30	գ. Լորուտ	76	գ. Ակնադբյուր
31	գ. Թեղուտ	77	գ. Ենոքավան
32	գ. Դսեղ	78	գ. Թովուզ
33	գ. Դարպաս	79	գ. Չորաթան
34	ք. Ալավերդի հ.12	80	գ. Ներքին Գոշ
35	ք. Վանաձոր հ. 29	81	ք. Դիլիջան հ1 հատուկ. դպ.
36	գ. Դեբեդ	82	ք. Դիլիջան մանկ. առողջար.
37	գ. Դսեղ Հ.Թ. տուն		
38	ք. Ալավերդի հ. 11		
39	գ. Արծնի		
40	գ. Մեծ Այրում		
41	ք. Վանաձոր հ. 23		

ՄԵՏՐՈՊ ՄԱՇՏՈՑ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԼՐԱՏՈՒ 2021

42	գ. Այգեհատ		
43	գ. Հաղպատ		
44	գ. Մղարթ		
45	գ. Եղեգնուտ		

Ադրբեջանա-ղարաբալայան առաջին պատերազմը ծանր հարված էր հասցրել Արցախի Հանրապետությանը: Արցախում մեծ թիվ էին կազմում այն դպրոցները, որոնք ունեին վերանորոգման կարիք: Կարևորելով մատաղ սերնդի կրթության գործը՝ Հայ կրթական հիմնարկությունը 1999 թվականից սկսեց գործել ԱՀ-ում: ՀԿՀ 2000-ականներից ի վեր Արցախում վերանորոգել կամ հիմնանորոգել է շուրջ 59 դպրոց[7]:

Հայ կրթական հիմնարկության ՀՀ մասնաճյուղի և հովանավորների ֆինանսավորմամբ իրականացվել են ԱՀ Մարտունու շրջանի ք. Ճարտար, Թաղավարդ, Խերխան, Մամնա, Կավահան, Պառավաթումբ, Խնուշինակ, Կաղարծի գյուղերի և Մարտունի քաղաքի[8]՝ ավելի ուշ Ջարդանաշեն, Ավդուռ, Հացի, Քարահունջ, Կարանդա, Մյուրիշեն, Ննգի գյուղերի դպրոցների վերանորոգումը:

Հայ կրթական հիմնարկության կողմից Արցախում վերանորոգված և կառուցված դպրոցների ցանկ [9]

Ք. ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ		ՄԱՐՏԱԿԵՐՏԻ ՇՐՋԱՆ	
		14	գ. Ջազլիկ
1	Ռ. Թուֆենքյան հ. 3	15	գ. Ծաղկաշեն
2	Ստեփանակերտ հ. 4	16	գ. Ծմակահող
		17	գ. Աղաբեկականջ
ԱՍԿԵՐԱՆԻ ՇՐՋԱՆ		18	գ. Գառնաքար
3	գ. Հիլիս	ՇՈՒԿԻ ՇՐՋԱՆ	
4	գ. Սղնախ	19	գ. Բերդաձոր
5	գ. Խնածախ	20	Շուշի երաժշտակ.
6	գ. Դահրավ	21	գ. Քարին Տակ
7	գ. Ջրաղացներ	22	գ. Հին Շեն
8	գ. Հարավ	ՔԱՐՎԱՃԱՌԻ ՇՐՋԱՆ	
9	գ. Մադաթաշեն	23	գ. Չարեքթար
10	գ. Ծաղկաշատ	24	գ. Ջուար
ՀԱՂՈՒԹԻ ՇՐՋԱՆ		25	գ. Եղեգնուտ
11	գ. Մեծ Թաղեր	26	գ. Դաղիվանք
12	գ. Ջրակուս	27	գ. Նոր Մանաշիդ
13	գ. Առաջամուղ	ՔԱՇԱԹԱՂԻ ՇՐՋԱՆ	

ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՇՏՈՑ ՀԱՄԱԼՄԱՐԱՆԻ ԼՐԱՏՈՒ 2021

	28	ք. Կովսական
	29	գ. Հայթաղ
	30	գ. Մովսեսաշեն
	31	գ. Հարար
	32	գ. Աղավնատուն
	33	գ. Հիմնաշեն
	34	գ. Հակ
	35	գ. Դիցնայրի
	36	գ. Հակարի/Մարաթուկ
	37	գ. Կերեն
	38	գ. Ջորախաչ
	39	ք. Բերձոր, գիշերօթիկ
	40	գ. Տիգրանավան
	41	գ. Վարդուտ
	42	գ. Քարեգահ
	43	գ. Մշենի

Հայ կրթական հիմնարկությունն իրականացրել է նաև Քաշաթաղի շրջանի Վարդուտ գյուղի դպրոցի, Շուշի քաղաքի երաժշտական դպրոցի[10] և Մարտակերտի շրջանի Գառնաքար գյուղի դպրոցի բակերի բարեկարգման աշխատանքները: Բացի այդ ամենից՝ Հիմնարկությունը Արցախում կառուցված և վերանորոգված դպրոցներին տարեկան մեկ անգամ տրամադրում է գրենական պիտույքներով լի ծանրոցներ:

2020թ.-ի սեպտեմբերի 24-ին ՀԿՀ-ի ջանքերով Շուշի քաղաքի Խաչատուր Աբովյանի անվան միջնակարգ հոսքային դպրոցի 214 աշակերտներ ստացան բջջային հեռախոսներ: Նպատակը՝ Covid-19 համավարակով պայմանավորված՝ ուսման ձևաչափի հնարավոր փոփոխության դեպքում հեռավար ուսման գործընթացի արդյունավետ և ոլորին կազմակերպումն է: [11]

Արցախի Հանրապետության դեմ սանձազերծված 44-օրյա պատերազմի հետևանքով նշված բնակավայրերի գյուղերի շուրջ կեսից ավելին մնացել են Ադրբեջանի վերահսկողության տակ:

Դպրոցների վերանորոգման, հիմնանորոգման, բարեկարգման աշխատանքներից բացի Հայ կրթական հիմնարկությունը մեծ ուշադրություն է դարձնում ուսուցիչներին կրթական և մասնագիտական մակարդակների բարձրացմանը: 2014թ. նոյեմբերին հիմնարկության նախաձեռնությամբ և ֆինանսական աջակցությամբ «Գյումրու տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կենտրոն» գիտակրթական հիմնադրամը Մարտունու թիվ 2 հիմնական դպրոցում շրջանի Մյուրիշենի, Ավդուռի, Հացի, Ննգու, Կաղարծու, Վարանդայի հանրակրթական դպրոցների «Ինֆորմատիկա» առարկան դասավանդող ուսուցիչների համար իրականացրել է վերապատրաստման դասընթացներ, որոնց նպատակն էր իրագեկել ոլորտում տեղի ունեցող փոփոխությունների, նորամուծու-

ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՇՏՈՑ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԼՐԱՏՈՒ 2021

յուրաների մասին, բարձրացնել ուսուցիչների մասնագիտական մակարդակը: Դասընթացին ուսուցիչներին ավելի շատ հնարավորություն էր տրվում զարգացնելու գործնական հմտություններ, առանձնապես նոր ծրագրերի կիրառման մեջ, ինչը հետագայում թույլ կտա կատարելագործել «Ինֆորմատիկա» առարկայի դասավանդման մեթոդիկական պրակտիկայում[12]: Ընդհանուր առմամբ, 2014թ. ՀԿՀ-ի աջակցությամբ «Գյումրու տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կենտրոնի» մասնագետները Ասկերանի, Մարտակերտի և Մարտունու շրջաններում վերապատրաստել են «Ինֆորմատիկա» առարկայի 50 ուսուցիչների[13]: 2014-ից ի վեր ՀԿՀ-ն Արցախի շուրջ 25 դպրոցներում իրականացրել է ինֆորմատիկայի ուսուցիչների վերապատրաստումներ, ինչպես նաև դասընթացներն անցած ուսուցիչների դպրոցներին նվիրաբերել է նոր համակարգիչներ՝ նպատակ ունենալով զարգացնել ՏՏ ոլորտը Արցախում: 2017թվականից «Արմաթ»-ի հետ համագործակցության արդյունքում ՀԿՀ-ն Հայաստանում և Արցախում հիմնել է 20 «Արմաթ» լաբորատորիաներ[14]: Հիմնարկությունն Արցախում հիմնել է 8 «Արմաթ» ինժեներական լաբորատորիաներ՝ թիրախավորելով այն դպրոցները, որոնք ավելի վաղ վերանորոգվել կամ հիմնանորոգվել են ՀԿՀ-ի կողմից[15]:

Կարևորելով տեղեկատվական տեխնոլոգիաների (ՏՏ) դերը Արցախի սոցիալ-տնտեսական զարգացման գործում՝ ՀԿՀ-ն մեծ աշխատանք է կատարել Արցախի պետական համալսարանում՝ ՏՏ մասնագիտությամբ կրթություն կազմակերպելու ուղղությամբ: 2012 թվականին բուհում բացվեց «Կառավարման տեղեկատվական համակարգեր» և «Հեռահաղորդակցություն» մասնագիտությամբ բաժին, որտեղ ուսանողները սովորում են անվճար, մի մասը՝ պետպատվերով, մի մասի վարձավճարը փոխհատուցում է ՀԿՀ-ն: Բացի այդ՝ Հիմնարկության կողմից ուղարկված մասնագետները հաճախ են լինում համալսարանում, դասավանդում մասնագիտական առարկաներ, որն էլ նպաստում է նրան, որ ուսանողները լրիվությամբ տիրապետեն ոլորտի նորույթներին, առաջնահերթ ուղղություններին [16]:

Վերոնշյալներից բացի՝ 2012 թվականի ամռանը ՀԿՀ-ի հետ համագործակցությամբ կանադահայ բարերար, բժիշկ սրտաբան, Ալբերտ Մելիք-Ղասեմյանի ֆինանսական միջոցներով Ստեփանակերտում շահագործման հանձնվեցին Արցախի պետական համալսարանի հանրակացարանի վերանորոգված ու կահավորված 4-րդ և 5-րդ հարկերը՝ ավելի քան հինգ տասնյակ ուսանողների համար: Չորրորդ հարկը նվիրված է բարերարի եղբոր՝ Սերգեյ Մելիք-Ղասեմյանի, իսկ հինգերորդը՝ քրոջ ժուլիետ Մելիք-Ղասեմյանի հիշատակին[17]:

Հայ կրթական հիմնարկությունը ֆինանսական օգնություն է տրամադրում տարբեր երկրներում սովորող հայ ուսանողներին և ուսումնական հաստատություններին: 1995 թվականից հայ ուսանողների բազմաթիվ ծրագրերի իրականացման համար Հիմնարկության կողմից նվիրաբերվել է 10.800.000 դոլար[18]: ՀԿՀ-ի բազմաթիվ ծրագրերից մեկն է Արցախի համալսարաններում, ինչպես նաև Հայաստանում սովորող արցախցի ուսանողներին կրթաթոշակի տրամադրումը՝ տվյալ ուստարվա ուսման վարձի չափով: Կրթաթոշակի տրամադրման չափանիշներն են՝ անապահով ընտանիքների, միայնակ ծնողների երեխաները, Արցախյան ազատամարտիկների զավակները և բարձր առաջադիմություն ունեցողները: Քանի դեռ ուսանողը պահպանում է բարձր առաջադիմություն, նրա ֆինանսական կարգավիճակը չի փոխվում, և նա, կատարելով համապատասխան համայնքային ծառայություն, շարունակում է ՀԿՀ-ի կողմից հաջորդ ուսումնական տարվա համար նույնպես կրթաթոշակ ստանալ:

Այս յուրահատուկ ծրագիրը մեկնարկել է 2007թվականին՝ 22 անձանց կրթաթոշակով, 2013-14թթ. կրթաթոշակ ստացողների թիվը հասել է 52-ի: 2014-15թթ. ՀԿՀ-ն տրամադրել է կրթաթոշակ 78, իսկ 2015-16թթ.՝ 120 ուսանողների: Կրթաթոշակի ծրագիրը հաջողությամբ իրականացվում է մեծահոգի հովանավորների շնորհիվ, ովքեր տարեկան 1000-ական դոլար են նվիրաբերում յուրաքանչյուր ուսանողի համար [19]: Կան

ՄԵՏՐՈՊ ՄԱՇՏՈՑ ՀԱՄԱԼԱՐՈՒՆԻ ԼՐԱՏՈՒ 2021

հովանավորներ, ովքեր ֆինանսավորում են կրթաթոշակի ծրագրի մեջ մտնող մի քանի ուսանողների: 2015-2020թթ. ՀԿՀ-ն 2 մլն. դոլարի կրթաթոշակ է տրամադրել Հայաստանի, Արցախի և սփյուռքի ուսումնական հաստատություններում սովորող հայ ուսանողներին[20]: 2020-2021 ուսումնական տարվա համար ՀԿՀ-ն տրամադրել է կրթաթոշակ 30 ուսանողների՝ ամբողջական ուսման վարձի տեսքով[21]: Շնորհիվ այս ծրագրի՝ հարյուրից ավելի արցախցի երիտասարդներ կարողացել են ստանալ բարձրագույն կրթություն և իրենց ներդրումն ունենալ հայրենիքի բարգավաճման գործում:

Կրթական ծրագրերից բացի՝ ՀԿՀ-ն իրականացնում է նաև մշակութային ծրագիր: 2012-ից հիմնարկությունը հովանավորում է ասմունքի համահայկական փառատոնի անցկացումը Շուշիում: Առաջին փառատոնի մասնակիցները Հայաստանից, Արցախից և Զավախքից էին: Երկրորդ տարում՝ 2013-ին, միացան նաև Իրանից, երրորդում՝ Լիբանանից, ԱՄՆ-ից[22], իսկ 2015թ. չորրորդ փառատոնին մասնակցելու էին եկել Ուկրաինայից, Բելառուսից, Իրանից, ԱՄՆ-ից: Նման այցելություններն ու միջոցառումները նպաստում են հայության համախմբման ու պահպանման գործին, հնարավորություն են ընձեռում հայ երեխաներին ծանոթանալու մայր հայրենիքի փոքր հատվածի՝ Արցախ աշխարհի առօրյա կյանքին, պատմամշակութային հուշարձաններին կապվել նրանց հետ:

Հայ կրթական հիմնարկությունն այսօր էլ շարունակում է իր ազգանվեր գործունեությունը հայրենիքում:

ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. «Հայ Սփյուռք» հանրագիտարան, Երևան, 2003, էջ 62:
2. Հայ կրթական հիմնարկություն, Գլենդեյլ, 2005, էջ 10-11:
3. Armenian Educational Foundation, Glendale, 2005, p.3.
4. «Հայ Սփյուռք» հանրագիտարան, էջ 62:
5. Armenian Educational Foundation, p.4.
6. Նյութը մեզ է տրամադրել ՀՀ-ում ՀԿՀ մասնաճյուղի գրասենյակը:
7. ՀՀ-ում ՀԿՀ մասնաճյուղի գրասենյակ:
8. ԼՂՀ պետական արխիվ, ֆ.180, ց.1, կ-11, պ.մ.50, թ. 25, 65-66:
9. ՀՀ-ում ՀԿՀ մասնաճյուղի գրասենյակ:
10. ԼՂՀ պետական արխիվ, ֆ.180, ց.1, կ-11, պ.մ.50, թ. 55-56:
11. ՀՀ-ում ՀԿՀ մասնաճյուղի գրասենյակ:
12. «Ազատ Արցախ», 27 նոյեմբերի 2014:
13. «Ազատ Արցախ», 11 հունիսի 2015:
14. ՀԿՀ Գլենդեյլի գրասենյակ:
15. «Ազատ Արցախ», 6 ապրիլի 2019:
16. «Ազատ Արցախ», 11 հունիսի 2015:
17. «Ազատ Արցախ», 7 հուլիսի 2012:
18. ՀԿՀ Գլենդեյլի գրասենյակ:
19. Armenian Educational Foundation. Scholarship Program, March 2016, pp. 1-2:
20. ՀԿՀ Գլենդեյլի գրասենյակ:
21. ՀՀ-ում ՀԿՀ մասնաճյուղի գրասենյակ:
22. «Ազատ Արցախ», 20 օգոստոսի 2015:

ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ

Հայ կրթական հիմնարկության ներդրումը հայրենիքում կրթական ոլորտի ծրագրերի իրականացման գործում
Արարատ Վարդանյան, Էդիկ Մինասյան

Հայ կրթական հիմնարկությունը բարեգործական կազմակերպություն է: Հիմնվել է 1950թվականին Լոս Անջելեսում՝ ամերիկահայ համայնքի ներկայացուցիչների կողմից: Նպատակն էր օժանդակել հայկական դպրոցների ստեղծմանը, նյութական օգնություն ցույց տալ ԱՄՆ-ի և սփյուռքի այլ գաղութների հայկական դպրոցներին:

1994թ. Երևանում սկսեց գործել հիմնարկության մասնաճյուղը: Նրա գործունեության հիմնական ուղղություններից էր հայրենիքում կրթական ծրագրերի միջոցով երեխաների կրթության գործի կազմակերպումն ու ուսման նպաստավոր պայմանների ստեղծումը, դպրոցների կառուցումը, վերանորոգումը, ուսուցիչների վերապատրաստումը և այլ բարեգործական ծրագրեր:

РЕЗЮМЕ

Вклад Армянского образовательного фонда в реализацию образовательных программ на родине
Арарат Варданян, Эдик Минасян

Ключевые слова: Армянский образовательный фонд, благотворительность, Республика Армения, Республика Арцах, строение и восстановление школ, переподготовка учителей, стипендиальная программа, всеармянский фестиваль декламации.

Армянский образовательный фонд является благотворительной организацией. Он был основан в 1950 году в Лос-Анджелесе силами представителей американской диаспоры. Целью являлось способствовать созданию армянских школ, предоставить помощь армянским школам США и диаспор других колоний.

В 1994 году в Ереване стал функционировать филиал фонда. Одним из основных направлений ее деятельности на родине была организация дела обучения детей посредством различных образовательных программ, а также создание благоприятных условий для учебы, строительство и ремонт школ, организация переподготовки учителей и другие благотворительные программы.

SUMMARY

The Investment Activity of the Armenian Educational Foundation in Homeland within the Realization of Educational Programs
Ararat Vardanyan, Edik Minasyan

Keywords: Armenian Educational Foundation, benevolence, The Republic of Armenia, The Republic of Artsakh, school building and restoration, teachers retraining, scholarship program, panarmenian festival of recitation.

Armenian educational foundation is a charitable organization. It was founded in 1950 in Los Angeles by the representatives of the American diaspora. The aim was to contribute to the creation of the Armenian schools, provide assistance to Armenian schools in the United States and other colonies of Diaspora.

In 1994, the branch of the Foundation started its functioning in Yerevan. One of the main directions of its activities in the homeland was the organization of the education of children through various educational programs, as well as the creation of favorable conditions for learning, the building and renovation of schools, the organization of teacher retraining and other charitable programs.